

Çocuk Güvenliği Politika Belgesi

ÖNCE ÇOCUKLAR DERNEĞİ

DİYARBAKIR, 2024

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
1. Biz Kimiz?	5
1.1. Neden Çocuk Koruma Politikası Geliştirmeye İhtiyacımız Var?	7
1.2. Politikanın Hangi Sorunları Çözmesini Bekliyoruz?	8
2. Tanımlar - Uluslararası Hukuka Referans	9
2.1. Çocuk İşçiliği.	10
2.2. Çocuk İhmal ve İstismarı	11
2.3. Çocuğa Yönelik Şiddet	12
2.4. Çocuk Koruma	13
2.5. Çocuk Katılımı	14
2.6. Çocuk Güvenliğı	15
2.7. Çocuğun İyi Olma Hali	17
3. İlkeler	18
4. Politikalar	19

5. Kapsam	21
6. Koruma ve Önleme Prosedürleri	22
6.1. Sorumluluk	22
6.2. Odak Kişi	22
6.3. İşe Alım	22
6.4. Satın Alma Politikası	23
6.5. Çocuğa Dair Bilgilerin Korunması	23
7. İletişim ve Görünürlük	24
8. Bildirim Mekanizması	25
9. Kaynaklar	28
10. Ek Belgeler	30
10.1. Davranış Kuralları	30
10.2. Çocuklar İçin Aydınlatılmış Onam Form	34
10.3. Yetişkinler İçin Aydınlatılmış Onam Formu	35

GİRİŞ

1. Biz Kimiz?

Önce Çocuklar Derneği, Çocuk hakları sözleşmesi çerçevesinde çocukların psiko-sosyal kültürel-sanatsal gelişimi ve dilsel, zihinsel ve fiziksel gelişimine yönelik çalışmalar yapmak ve bu konuda çalışmalar yapan kişi ve kuruluşlara destek vermek amacı ile 2017 yılında Diyarbakır’da kurulmuştur. Dernek, kültür ve sanat alanındaki farklı tema ve konularda projeler geliştirerek, çocukların katılımı ve öncülüğünde üretimler yapmayı, bu üretimleri görsel medya platformları aracılığı ile ulaştırdığına çok fazla çocuğa ulaştırmayı amaçlamaktadır. Derneğin temel olarak dört çalışma alanı bulunmaktadır:

Prodüksiyonlar

Dernek, amaçlarını gerçekleştirmek üzere çeşitli temalarda projeler geliştirerek çocuklara yönelik prodüksiyonlar yapar. Bu prodüksiyonların başında animasyon filmleri, kamu spotları ve televizyon programları gelir. Dernek bununla beraber çocuklara yönelik resimli ve sesli hikâye kitapları gibi yazılı materyaller yayınlamayı da hedefler.

Araştırma-İnceleme

Dernek, amaçlarına uygun ve hedefleriyle ilişkili konularda araştırmalar yaparak verilerini rapor ve belgesel gibi formatlarda kamuoyu ile paylaşır.

Eğitim Faaliyetleri

Dernek, yukarıda belirtilen temalar başta olmak üzere çocuklara yönelik atölye çalışmaları yapar. Bu atölyelerde çocuklar kendi anadilleri aracılığı ile farklı temalarda çalışmalardan faydalanır. Bu alanlarda kendilerini geliştirir ve üretim yapacak bilgi ve birikimi edinirler. Bu alanlarda eğitimlerini sürdürmek isteyen yetenekli çocuklar desteklenir.

Kurumsal Etkinlikler

Dernek, amaçlarına uygun konularda çocuklara, ebeveynlere, öğretmenler ve çocuklar ile ilgili çalışma yürüten diğer meslek gruplarından kişilere yönelik sempozyum, konferans, panel, alıştay ve seminer gibi etkinlikler düzenler.

1.1. Neden Çocuk Koruma Politikası Geliştirmeye İhtiyacımız Var?

Çocuk koruma politikaları, çocukları istismar, ihmal ve kötü muameleden korumayı hedefler. Bu politikalar, toplumun çocuklara karşı sorumluluğunu vurgular, güvenli bir çevre sağlar ve çocukların sağlıklı gelişimini destekler. Ayrıca, çocuk haklarını koruyarak erken müdahale ve destek mekanizmaları oluşturur. Bu politikaların amacı, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesine dayanarak çocukların 4 temel ilke olan çocuğun yüksek yararını, yaşama ve gelişme hakkını, ayırım gözetmemeyi ve çocuğun kendisini ilgilendiren konulara katılımını sağlamak ve çocuğu olası tehlikelerden koruyarak ona güvenli bir ortam sağlamaktır.

Politika metni, çocuk güvenliği açısından riskli olabilecek pratiklerimizi dönüştürmek, çocuk haklarını merkeze alarak söylemlerimizi bu perspektife göre değerlendirmek ve kalıcılaştırmak için elzemdir. Bu metin gelişen bir metindir. Geri bildirimlere açık ve esnek olarak kurgulanmıştır.

1.2. Politikann Hangi Sorunları Çözmesini Bekliyoruz?

Çocuk Koruma, Katılım ve Güvenlik Politika Belgesi; çocukların ve çocuklarla çalışan yetişkinlerin çocuk hakları konusunda farkındalık yaratmasını sağlamak, çocukların kendilerini ilgilendiren konularda söz sahibi olma becerilerini güçlendirmeye yardımcı olmak ve çocuk çalışmaları yapan diğer örgütlerin çocuk hakları alanında güçlenmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Politika belgelerinin yaygınlaşması; çocukların haklarını öğrenerek oluşabilecek hak ihlallerini engelleyebilir. Çocukların kendilerini ilgilendiren konularda geri planda kalmaları yerine karar alma mekanizmalarına aktif bir şekilde katılmasına yardımcı olabilir.

2. Tanımlar - Uluslararası Hukuka Referans

Çocuk koruma politikası çocuğun yüksek yararını esas alır. Ancak antik çağlardan yakın geçmişe kadar çocuğun yeri, statüsü ya da varlığı yeterince tartışılmamıştır. “Çocukların iyi birer yurttaş, devletlerarası anlaşmalarda güvence ve akrabalık ilişkilerinin bir parçası olma gibi amaçlara hizmet ettiği antik çağda çocukluk yeterince ilgi görmeyen bir kavramdı” (Karakuş Öztürk, 2017, s.255). Bu dönemde çocuklar, toplumun yasaları ve kültürü içinde eğitilmesi gereken “küçük vatandaşlar” olarak görülmüştür. Orta Çağ’da aile kurumunun temeli kölelik ideolojisine dayanmaktaydı ve aile, babanın köleleri ve çocuklarından oluşan bir topluluktu. Bu toplulukta baba çocuk üzerinde her türlü hakka sahiptir ve çocukların kendilerine koruma sağlayan özel bir statüleri ya da hakları yoktur (Uğur: 2018).

Bireyin değerinin keşfedilmesini sağlayan Rönesans ile birlikte çocukluğa yüklenen anlamlar da değişmeye başlamıştır. Çocuğun yetişkin yaşamından koparılan ve yetişkin yaşamına ulaşması beklenen “masum bir varlık” olduğu görüşü benimsenir ve çocukluk yetişkinlikten ayrı bir yaşam evresi olarak görülmeye başlanır (Demir Gürdal, 2013). Ancak bu gelişmeler çocuğun tam olarak korunması için yeterli değildir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun (TCK) 6/1-c maddesi uyarınca, 18 yaşını doldurmamış kişi çocuk olarak tanımlanmıştır (Türk Ceza Kanunu, Resmi Gazete, sayı: 25611, 12 Ekim 2004). 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) ’nın 3/1-a maddesi uyarınca, daha erken yaşta ergin olsa bile, 18 yaşını doldurmamış kişi çocuktur (Çocuk Koruma Kanunu, Resmi Gazete, 25876, 15 Temmuz 2005). Söz konusu hükümlere göre, on sekiz yaşını doldurmamış her kişi, on sekiz yaşından önce reşit olsa dahi çocuk olarak tanımlanmaktadır.

2.1. Çocuk İşçiliği

International Labour Organization (ILO), Çocuk işçiliğini çoğu kez çocukları çocukluklarını yaşamaktan alıkoyan, potansiyellerini ve saygınlıklarını eksiltten, fiziksel ve zihinsel gelişimleri açısından zararlı işler olarak tanımlanır. çocuk işçiliği çocukları köleleştirir, ailelerinden ayırır, onları ciddi tehlikelerle, hastalıklarla karşı karşıya bırakır, çok küçük yaşlarda büyük kentlerin sokaklarında kendi başlarının çaresine bakacak duruma düşürür.

Dünyada neden çocukların korunması gerektiğine dair örneklerden biri olan ICHILD “Çocuk İşçiliği Nedir?” Raporu’na (2021) göre; çocukların alım satım ve ticari borç karşılığı pornografik içeriklerin üreti-

minde veya uyuşturucu madde üretimi gibi yasal olmayan faaliyetlerde kullanılması; çocukların sağlık, güvenlik gibi gelişimleri açısından zararlı olan işler en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği olarak tanımlanır. Türk İş Mevzuatı'na göre 15 yaşın altındaki çocuklar çalıştırılması yasaktır. 15 yaşın üstündeki çocuklar, zihinsel, bedensel, sosysl ve ahlaki gelişimlerine ve eğitimlerine devam edebilecek şekilde çalışabilirler.

Çocuk işçiliği, çocuklarda birtakım fizyolojik, psikolojik ve sosyal problemlere yol açmaktadır. Sektör ve çalışma biçimleri fark etmeksizin risklerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Yaptıkları işler ve çalışma ortamları yaşlarına ve gelişim düzeylerine uygun olmadığından fizyolojik ve psikolojik olarak tehdit etmektedir. Tehlikeli maddeler, yetersiz havalandırma ve kimyasal maddelere maruz kalan çocukların sağlıkları bozulmaktadır. Kaygan zemin, korunaksız merdivenler, yetersiz aydınlatma gibi durumlar çocukların çalışma ortamlarında kendilerini güvende hissetmemelerine yol açmaktadır.

2.2. Çocuk İhmal ve İstismarı

Çocuk İhmal ve İstismarı Dünya Sağlık Örgütü tarafından kötü muamele fiziksel, duygusal, cinsel istismar ile ihmal olmak üzere dört şekilde tanımlanmaktadır (WHO Raporu, 1999: 13-17). Çocuğa karşı

kasıtlı olarak kullanılan fiziksel güç, gelişim düzeyi açısından hazır olmadığı bir cinsel davranışa sürüklemek, tehdit etme, korkutma, küçük düşürme gibi istismar davranışlarının önlenmesi Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Koruma Kanunu ile güvence altına alınmıştır. Çocuk istismarı, sorumluluk, güven veya güç ilişkisi bağlamında çocuğun sağlığına, yaşamına, gelişimine veya onuruna fiilî ya da potansiyel bir zarara neden olarak fiziksel ve/veya duygusal kötü muamele, cinsel istismar, ihmâl veya ihmalkâr muamele yahut ticarî veyahut da diğer sömürünün her tür biçimini oluşturmaktadır (WHO Raporu, 2006). Diğer yandan çocuğun bakımından sorumlu olan kişi ve/veya kurumların sağlık, eğitim, beslenme, barınma ve oyun gibi çocuğun ulaşması gereken haklara ulaşamaması ihmal sayılmaktadır. Yasalar ve uluslararası sözleşmeler, çocuğu ihmal ve istismar riskinden korumaya yönelik politikalar üretmek, gerçekleştiği takdirde de yaptırım uygulamak ile sorumludur.

2.3. Çocuğa Yönelik Şiddet

Çocuğa yönelik şiddet, tanım olarak bedensel veya zihinsel saldırı, şiddet veya istismar, ihmal ya da ihmalkâr muamele, ırza geçme dahil her türlü istismar ve kötü muameledir (Birleşmiş Milletler Çocuk Hak-

ları Sözleşmesi, Madde 19). Dili, dini, inancı, rengi, yaşam tarzı ve kültürü ne olursa olsun dünyadaki bütün çocukların korunma, sağlıklı bir şekilde yaşama ve gelişme, kararlara katılma hakkı vardır. Çocuğa yönelik şiddet; çocuklarda fiziksel, sosyal ve psikolojik hasarlarla yol açabilmektedir. Çocuğun fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal şiddetten uzak tutulması ve her türlü kötü muameleden korunması gerekmektedir. Çocuğun şiddete uğramaması ve dolaylı olarak etkilenmemesi için önlemler alınmalıdır.

2.4. Çocuk Koruma

Çocukların her türlü şiddet, ihmal ve istismardan korunması için önleyici, koruyucu ve destekleyici mekanizmaların üretilmesi gerekmektedir. Postman, çocukluğun kendine özgü bir gelişimsel dönem olduğu ve çocukların özel olarak korunma ve desteklenme gereksinimi bulunduğunu ifade etmektedir (Postman, 1983). Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 16. ve 19. maddelerinde; “Hiçbir çocuğun özel yaşantısına, aile, konut ve iletişimine keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılmaz. Çocuğun bu tür müdahale ve saldırılara karşı yasa tarafından korunmaya hakkı vardır.”

Çocuğu korumak, ailenin/bakım verenlerin, toplumun ve devletin görevidir. Çocuk Koruma temelde 4 maddeyi kapsar;

Çocuğu zarar doğurabilecek her türlü riskten korumak,

Çocuğun yüksek yararını önceliklendirmek,

Çocuğun biricikliğini dikkate almak,

Çocuk katılımını gözetmek

Çocuğa şiddet ve çocuğun korunamaması durumunda bildirim zorunludur. Bildirim zorunluluğu Türk Ceza Kanununun 98., 279. ve 280. inci maddeleri; Çocuk Koruma Kanunu'nun 6. Maddesi ve Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 21. maddesi kapsamında düzenlenmiştir.

2.5. Çocuk Katılımı

Çocuk Hakları Sözleşmesi 54 maddeden oluşmaktadır. Madde 1'den Madde 41'e kadar olanlar hak maddeleridir. Bu maddeler çocukların temel haklarından bahseder. 42'den 54. maddeye kadar ise, taraf devletlerin sözleşmeyi nasıl uygulayacaklarına dair bir rehber niteliğindedir. Çocukların katılım hakkı, yasalarla korunmuştur. Katılımın çocuğa katkıları;

Demokrasi kavramını öğrenir.

Farklı kültürlere ve farklı fikirlere saygı duyar.

Sorumluluk alır.

Güven kazanır.

Problemlere çözüm bulur.

Empati kurar, geniş pencereden bakar.

Çocuk katılımı, çocuğun fikirlerini özgürce ifade edebilmesi ve görüşlerinin dikkate alınmasıdır. Çocuklar kendilerini ilgilendiren konularda karar mekanizmalarına, üretime ve eleştiriye doğrudan katılabilmelidir. Çocuğun bu mekanizmalara anlamlı katılımı için “yaş sınırı gözetilmemeli, saydam ve bilgilendirici olmalı, risklerde uzak olmalı, çocuğun etkinliklere gönüllü bir şekilde katılması, ayırım yapılmaması ve süreçlerin çocuk dostu olması gerekmektedir” (Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi, 2009:12). Çocuk katılım, çocukların kendilerini ilgilendiren konularda fikir belirtmesi ve geri bildirim alması açısından elzemdir. Çocuk katılımının en önemli göstergesi sağlıklı geri bildirim vermektir. Yapılan geri bildirimler ile birlikte çocuğun kararları hayata geçirilerek tam katılımdan bahsetmek mümkündür.

2.6. Çocuk Güvenliği

Çocuk güvenliği çocuğun şiddet, sömürü ve istismardan korunmasıdır. Bunun yanında çocuğun yaşadığı fiziksel ortamın çocuk açısından güvenli olması gerekmektedir. Yerlerin kaygan olmaması, çevrede kim-

yasal herhangi bir malzemenin bulunmaması, lavaboların ve hijyen ürünlerinin kolayca erişilebilir noktalara monte edilmesi, kesici-delici-yanıcı maddelerden uzak tutulması gibi güvenlik önlemleri alınmalıdır. çocukların bulunabileceği bütün ortamlar çocuk dostu olarak tasarlanmalıdır. Çocuklar için yapılan her etkinlik, kapsayıcı ve bütün çocukların ihtiyaçlarını gözeterek şekilde tasarlanmalıdır.

Çocuklar, istismara uğrama endişesini taşımadıklarında, görüşleri alındığında ve desteklendiklerinde kendilerini güvende hisseder ve yaşama daha aktif katılırlar. Çocuk güvenliği okul, aile, toplum merkezleri, yerel yönetimler, devlet daireleri, sivil toplum kuruluşları gibi bütün kurumlarda sağlanmalıdır. Çocuğun güvenliğinden aile, devlet ve bütün toplum sorumludur.

Kurumlarda çocuk güvenliğini sağlamak için;

Örgütün çocuk koruma, çocuk güvenliği, çocuk katılımı konularında farkındalık yaratması, detaylı ve esnek bir Çocuk Koruma Politikasına sahip olması

Mekanların çocuklar için yeterince güvenli olup olmadığından emin olmak, çocuğun güvenliğini merkeze alacak şekilde revize etmesi

Derneğin çalışanlarının, yönetim kurulunun, üyelerinin, gönüllülerinin ve çocukla temasta bulunabilecek herkesin çocuk koruma perspek-

tifine sahip olması ve davranış kuralları belgesini imzalaması

Örgütün odak kişi, şikayet, bildirim ve yanıtlama mekanizmasına sahip olması gerekmektedir.

2.7. Çocuğun İyi Olma Hali

Modern çocukluk paradigmasına baktığımızda çocuk korunması gereken bir nesne değil öznel olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle çocuk, ailenin veya toplumun/devletin malı olmadığı düşünülmektedir. Ayrıca, çocukların korunma ihtiyaçları vardır bu ihtiyaçlarını yetişkin bireyler tarafından yardım ve iş birliği içerisinde karşılamaları gerektiği düşünülmektedir. Bu sorumluluk, geniş çerçevede devlet ve çocuğun ailesi arasında bölüşülmektedir. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de (ÇHS) de kabul edilen bu varsayımın kökeninde çocukların yetişkinler gibi hak sahibi bireyler olduğu ve yetişkinlerden farklı birtakım özelliklerin olduğunu temeline dayandığı görülmektedir.

3. İlkeler

- ✓ Çocuğun yüksek yararının gözetilmesi.
- ✓ Kendi hayatlarını etkileyecek kararlarda söz hakkı sahibi olması.
- ✓ Cinsiyet, ırk, köken ve yaşına bakılmaksızın tüm faaliyetlere eşit erişim hakkının olması.
 - ✓ Politikanın uygulanabilirliği noktasında belirlenecek prosedürlerin ailelere sorulması.
 - ✓ Risk altında ya da zor durumda kalmış çocuk için alınacak önlemlerde hesap verebilirlik ve sorumluluk bilinci
 - ✓ Kurumumuzla çalışacak özel ya da tüzel kişilerin çocuk koruma risklerini tanımlarını ve olası riskleri engellemelerini sağlamak.
 - ✓ Birlikte çalıştığımız özel ya da tüzel kişiler -çocuklar dahil olmak üzere- çocuk koruma politikamızı bildirerek dürüst ve şeffaf bir çalışma yöntemi sürdürmek.
 - ✓ Kişisel verilerin korunması ve gizliliği sağlamak.
 - ✓ Gerekli noktalarda uzmanlardan, kurum kuruluşlardan destek almak.
 - ✓ Çocuk Koruma Politikasının uygulanabilirliğini izleme ve gerektiğinde revize Çocuk Koruma Politikası oluşturmak.

4. Politikalar

✓ Doğrudan çocuklarla çalışan bir dernek olan Önce Çocuklar Derneği, gerçekleştirdiği her etkinlikte çocuğun iyilik halini gözetmektedir.

✓ Çalışmalarını hayata geçirirken Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni dayanak alır; 4 temel ilke olan ayırım gözetmeme, çocuğun yüksek yararı, yaşama ve gelişme hakkı ve katılım hakkı'nı göz önünde bulundurur.

✓ Çocuklarla çalışırken çocuğun güvenliğini sağlamak ve çocuk dostu etkinlikler için mekansal düzenlemeler yapmaktadır.

✓ Hiçbir koşulda hem örgüt içi hem de dışardan gelen şiddeti kabul etmemektedir.

✓ Çocuğa duyarlı politikalar üretmekte ve ve çocuğun KVKK kapsamında hiçbir bilgisi saklamamakta ve yaygınlaştırmamaktadır. Çocuğun izni olsa dahi fotoğrafı veya videosu çekilmemekte, gerektiği durumlarda vasisinin izni olmadan paylaşım yapılmamaktadır.

✓ Önce Çocuklar Derneği her çocuk için erişilebilir başvuru ve destek mekanizmaları üretmektedir.

✓ Dernek, Diyarbakır'da yer alan diğer çocuk derneklerinin de dahil olduğu Çocuk Kriz Ağı'nda yer alarak iletişimi ve acil durumlarda desteği hızlandırmakta, kolaylaştırmaktadır.

- ✓ Acil durumlarda danışmanlık verilmekte ve doğru müdahale için odak kişiler bulundurulmaktadır.
- ✓ Yangın, deprem, sel baskını gibi durumlarda çocuğun güvenliğini sağlayabilmek için bir risk raporu bulundurmaktadır.
- ✓ Derneğin Çocuk Güvenlik, Koruma ve Katılımı Belgesi bütün çocuklar için kapsayıcı ve bütünsel bir politika metnidir.

5. Kapsam

Önce Çocuklar Derneği alışanları, gönüllüleri, çalışmada yer alan uzmanlar, mentörler, atölye kolaylaştırıcıları gibi çocuklarla doğrudan ya da dolaylı bir şekilde temas kuran hizmet aldığımız, dayanışma kurduğumuz kişi ve kurumlar bu belgedeki prosedürleri bilmek ve uygulamak ile sorumludur. Önce Çocuklar Derneği, çalışmalarını çocuk için güvenli alanlarda yapacak şekilde kurgulamaktadır. Atölye ve toplantılardan önce alanın oluşturabileceği bütün riskler değerlendirilir ve alan, olası riskler en aza indirgenecek şekilde düzenlenir. Derneğin sosyal medya hesaplarında çocuğun açıkça görünmeceği ya da kişisel bilgilerinin paylaşılmayacağı şekilde paylaşım yapılmaktadır.

6. Koruma ve Önleme Prosedürleri

6.1. Sorumluluk

Odak kişi, çocukların güvenliğinden sorumlu ve erişilebilir olmalıdır. Dernek çalışanları, gönüllüleri ve hizmet alınan kişi ve kurumlar politika metnine uymakla sorumludur. Yönetim Kurulu, Çocuk Koruma, Katılım ve Güvenlik Politikası'nın uygulanmaması durumunda bildirim yapmakla sorumludur.

6.2. Odak Kişi

Önce Çocuklar Derneği hem çocuklar için çalışan hem de doğrudan çocuklarla çalışan bir örgüt olarak çocuklarla temas kurduğu her çalışmada çocukların kendilerini güvende hissedebileceği, her konu ile ilgili yardım alabileceği ya da yönlendirilebileceği odak kişisi bulundurmaktadır.

6.3. İşe Alım

Önce Çocuklar Derneği, bünyesine kattığı personellerin çocuk koruma ve toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifine sahip olması konusunda duyarlıdır. Bunun yanında yaptığı bütün hizmet alımlarında, kurum ve

kişilerin yine aynı bakış açısının olmasına, çocuk koruma alanında bilgi ve deneyimlerinin olmasına; ayrımcı, türcü, cinsiyetçi bir dil kullanmamasına dikkat etmektedir. Dernek, işe alım ve/veya hizmet alımı yaptığı kişi ve kurumların Önce Çocuklar Derneği'nin EK 1 'de belirtilen Davranış Kuralları'na uymayı tahaahhüt etmesini istemektedir.

6.4. Satın Alma Politikası

Önce Çocuklar Derneği, çocuk ihmal ve istismarı ile ilişkisi olan hiçbir kurum ve kişi ile çalışmamakta, ürün ve hizmet almamaktadır.

6.5. Çocuğa Dair Bilgilerin Korunması

Çocuklar için ve doğrudan çocuklarla çalışan bir örgüt olarak yaptığımız çalışmalarda, etkinliklerde ve atölyelerde çocuklar kişisel verileri ve görüntüleri dernek tarafından saklanacak, başka kişi, kurum ve kuruluşların erişimine kapalı olacaktır. Önce Çocuklar Derneği sosyal medya hesaplarında çocuğun rızası olsa dahi yüzünün görünmeyeceği şekilde fotoğraf ve videoların paylaşımı için hem çocuğun hem de yasal vasisinin, Aydınlatılmış Onam Formu ile onayı alınacaktır.

7. İletişim ve Görünürlük

Önce Çocuklar Derneği, destek, dayanışma ve iş birlikleri için en geç bir tam gün ve bir yarım gün içinde ulaşılabilecek bir mail adresi, sosyal medya hesapları ve kurumsal GSM numarasına sahiptir. Web sitesinde açık adresi bulunmaktadır. Önce Çocuklar Derneği, kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. Derneğin sürdürülebilirliği için fon başvurusu, bağış toplama, sponsorluk gibi kaynak geliştirme faaliyetleri yürütülmektedir. Bu faaliyetleri yürütürken iş birliği yaptığı, sponsorluk aldığı kurumların görünürlüğünü sağlayabilmektedir. Önce Çocuklar Derneği; şiddet, ihmal ve istismar ile ilişkisi olan, çocuk koruma perspektifine sahip olmayan kişilerle iş birliği yapmaz, ortaklık kurmaz; dolayısıyla bu kişi, kurum ve kuruluşların görünürlüğünü sağlamaz.

8. Bildirim Mekanizması

Çocuğun yüksek yararı göz önünde bulundurulduğunda çocuğa yönelik her türlü şiddet, ihmal ve istismarın önüne geçmek, toplumda çocuk hakları ile ilgili farkındalığın artırılması ve görünür kılınması ile sağlanabilmektedir. Burada çocuğun şiddetten uzak tutulması ve haklarını bilmesi ve kullanması için ihbar mekanizmasının harekete geçirilmesi gerekmektedir. Önce Çocuklar Derneğinin çalışanları, gönüllüleri ve yönetim kurulu üyeleri Çocuk Hakları perspektifine sahiptir. Ancak çocuğun haklarına aykırı davranış sergilenmesi durumunda Önce Çocuklar Derneği disiplin kuruluna yazılı ya da sözlü bir şekilde bildirim yapılabilmektedir. Çocuklar ya da bakım verenleri etkinlik sırasında uğradıkları herhangi bir haksızlık, ihmal ya da ayrımcılık durumunda dernek yönetimine bildirir. Bu konuda yeterince güvende hissetmezse info@oncecocuklar.org.tr e posta adresini kanal olarak kullanabilir.

Yasal Süreçler: Türk Ceza Kanununun 278. maddesine göre herkesin suçu bildirim yükümlülüğü vardır. Aynı Kanunun 279. maddesine göre kamu görevlisinin suçu bildirmemesi durumunda 6 aydan 2 yıla kadar, 280. maddesine göre sağlık görevlisinin suçu bildirmemesi durumunda 1 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Şiddeti bildirmek bir suçlama değildir, bu nedenle bildirimde bulunabilmek için bir kanıtın ol-

ması gerekmez; şüphelenmek veya çocuğun şiddetten bahsetmesi yeterlidir. Bildirim, çocuğun durumunun değerlendirilmesi, araştırılması, tespiti, çocuğun korunması için bir istektir. Bildirim yapma sürecinde istenebilecek bilgiler;

- 1) Çocuğun kimlik bilgileri ve yerleşim yeri
- 2) Şüphelinin adı, çocukla yakınlık derecesi ve varsa kimlik bilgileri
- 3) Şiddetten kuşulanmanıza neden olan durumun ne olduğu
- 4) Sizin adınız ve kimlik bilgileriniz istenir (Güvenlik ile ilgili endişesi varsa kimlik bilgilerinin gizli kalması talep edilebilir).

Çocuklarla çalışırken veya temas halindeyken şiddete tanık olmak, şiddetin varlığından şüphe edilmesi veya çocuğun böyle bir durumdan bahsetmesi durumunda yapılabilecekler;

Bir kurumda çalışan ise, kurum yetkilisine bildirebilir.

STK çalışanı ise, çocuğun yararına aykırı veya şiddetin kaynağı ilgili kişiler değilse, anne-baba-bakım veren veya öğretmenini bilgilendirilmeli

Yaşanan olay çocuğa detaylı anlatılmamalıdır. İhbar ile birlikte konu çocuk tarafından, koruma sisteminde yer alan kurumlara/profesyonellere detaylı olarak anlatılacaktır. Çocuğa bir defa anlatılarak ör-selenmesi önlenmelidir.

İhbar ve bildirim için ulaşabilecek yerler; Kolluk / Karakollar- Çocuk

Polisi - Jandarma Çocuk Koruma Merkezi, ALO 155 Polis İmdat İhbar hattı ve ALO 156 Jandarma hattı Cumhuriyet Savcılığı Çocuk Mahkemesi / Çocuk Mahkemesi olmayan yerlerde Asliye Hukuk Mahkemeleri Barolar / varsa öncelikle Baronun Çocuk Hakları Merkezi veya Çocuk Hakları Komisyonu Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı İl Müdürlükleri, İlçe Müdürlükleri, Sosyal Hizmet Merkezleri veya ALO 183 Aile, Kadın, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma hattı Üniversitelerin Çocuk Koruma Birimleri veya Çocuk Koruma Merkezleri Aile İçi Şiddet Acil Yardım Hattı 0 212 6569696 / 0549 656 96 96 Alo Çocuk Destek ve İstismar Hattı 0 216 450 54 54

9. Kaynaklar

Bağlantılar

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi

(<https://www.unicef.org/turkiye/>)

Erişim Tarihi: 08.01.2024

Çocuk Koruma Kanunu, 2005 (<https://www.mevzuat.gov.tr/>)

Erişim Tarihi: 10.03.2024

ICHILD, Çocuk İşçiliği Nedir? Raporu, 2021 (<https://ichildfor-child.org/wp-content/uploads/2021/09/cocukisciliginedir.pdf>)

Erişim Tarihi: 25.03.2024

Türk Ceza Kanunu, 2004 (<https://www.mevzuat.gov.tr/>)

Erişim Tarihi: 10.03.2024

Basılı Kaynaklar

TEZEL, A. (2002). Çocuğa yönelik şiddet. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 5(1).

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi, 2009

Gürdal, A. D. (2013). Sosyolojinin ihmal edilen kategorisi çocuklar üzerinden çocukluk sosyolojisine ve sosyolojiye bakmak. *İş, Güç*”, *En-*

düstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 15(4), 1-26.

Öztürk, H. K. (2017). Çocukluğun tarihsel gelişimi üzerine düşünceler. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (13), 253-276.

Postman, N. (1983). The Disappearing Child. *Educational Leadership*, 40(6), 10-17.

Global Estimates, 2020, Trends and the Road Forward, *International Labour Organization and United Nations Children's Fund (2021)*

Sinem, U. Ğ. U. R. (2018). Geçmişten günümüze şekillenen çocukluk algısı ve çocuk yetiştirme pratikleri. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(45), 227-247.

WHO, "Preventing child maltreatment: A guide to taking action and generating evidence. Geneva: WHO," 2006.

Tarlabaşı Toplum Merkezi, *Çocuk Güvenliği Politikası*
Hayata Destek Derneği, *Çocuk Güvenliği Uygulama Rehberi*, 2023
İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi, *Çocuk Güvenliği Politikası*, 2021

10. Ek Belgeler

10.1. Davranış Kuralları

HER ZAMAN

Önce Çocuklar Derneği, kişi, kurum ya da kuruluşların temel haklarının korunması gereken durumlar dışında bütün çalışmalarını, atölye çıktıları ve oluşturduğu her metin şeffaftır, esnektir, herkesin erişimine ve incelemesine açıktır.

Önce Çocuklar Derneği, çalışmalarına online ya da yüz yüze katılan herkesin bilgileri KVKK kapsamında güvenli bir şekilde saklanmaktadır.

Önce Çocuklar Derneği, fon sağlayıcılarına, mali destekçilerine, sponsorlarına, iş birliği yaptığı-dayanışma içinde olduğu bütün kurumlara ve topluma hesap verilebilir olmayı benimsemiştir.

Önce Çocuklar Derneği, temas halinde olduğu ve ortaklaştığı bütün kişi, kurum ve kuruluşlarla ilişkileri dürüstlük üzerine kurulmuştur. Bu ilişkilerde yaşanabilecek rüşvet, yolsuzluk ve/veya yasa dışı tutum ve davranış dışında her türlü anlaşmazlık durumunda tarafsızdır.

Her durumda çocukların farklı özelliklerini göz önünde bulundurarak ihtiyaçlarına uygun plan yapar, ortamı düzenler.

Önce Çocuklar Derneği çalışanları, üyeleri, ve dernek yönetimi Çocukların özel alanlarına, sınırlarına ve söz hakkına saygı gösterir.

Çocukların çevresinde zarar görebilecekleri maddeleri ve eşyaları uzaklaştırır, çocuğun güvende olmasını sağlar.

Çocukların her zaman “hayır” diyebilmelerine olanak sağlar, görüşlerini dikkate alır.

Çalışma sırasında ya da sonrasında çocukların şiddete maruz kaldığını öğrendiğinde, bu durumu info@oncecocuklar.org.tr mail adresinden bildirir.

ASLA

Önce Çocuklar Derneği, hem doğrudan çocuklarla çalışan hem de çocuklar için çalışan bir örgüt olarak kar amacı gütmeyen, ihtiyaçlara uygun kaynak arar.

Önce Çocuklar Derneği, kişilerin inançlarına, dillerine, kültürlerine göre tutum belirlemez, kapsayıcıdır, ayrımcılık yapmaz.

Önce Çocuklar Derneği'nin satın alma politikası kapsamında şiddet, ihmal ve istismar ile ilişkisi olan hiçbir kişi, kurum ya da kuruluşla iş birliği yapmaz, ürün ve hizmet almaz, ortaklık kurmaz.

Çocukların özel eşyalarını talep ettikleri takdirde korur ve çocukların izni ve bilgisi olmadan herhangi bir şekilde bu eşyalara müdahale etmez, başkalarıyla paylaşmaz.

Önce Çocuklar Derneği ile ilişkisi olan hiç kimse 18 yaşından kimse ile romantik ya da cinsel bir ilişki biçimi kurmaz, bunun istismar olduğunu ve herhangi bir mazeretinin olamayacağını bilir.

Çocukları istemedikleri takdirde öpmez, sarılmaz; rıza inşa etmez.

Çocuğu ve/veya ailesini tehlikeye düşürecek bir davranışta bulunmaz.

Yapılan çalışma için gerekli olmadığı durumlarda fotoğraf, video gibi görüntüler ve ses kaydı almaz, çocuklara ait hiçbir bilgi ve görüntüler derneğin saklama alanları dışında hiç kimsenin kişisel araçlarında bulundurulmaz.

Çocuklara yalan söylemez, onları manipüle etmez.

Çocuklarla profesyonel ilişki dışında ilişki kurmaz.

Önce Çocuklar Derneği, Çocuk Koruma, Katılım ve Güvenlik Politikası, Davranış Kuralları Politikası, Ayrımcılıkla Mücadele Politikası ve Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi ışığında dernekle ilişkisi olan bütün kişi, kurum ve kuruluşların bahsedilen metinleri ihlal etmesi durumunda göz yummaz, görmezden gelmez ya da bildirmeme davranışında bulunmaz.

10.2. Çocuklar İçin Aydınlatılmış Onam Form

Önce Çocuklar Derneği'nin _____ isimli çalışmasına katılmak istiyorum. _____ (görüşmeyi yapan kişinin adı ve soyadı) bana atölye/etkinlik sırasında fotoğrafımın ya da videomun çekilebileceğini, konuşmalarımızın kaydedilebileceğini söyledi. Buna izin veriyorum. Çalışma içinde izin vermek istemezsem, bunu hemen söyleyebileceğimi ve söylediğim kişinin beni dikkate alacağını biliyorum. Çektikleri fotoğrafları, kaydettikleri görüntü ve sesleri derneğin web sayfasında, ya da sosyal medya hesaplarında kullanabileceklerini öğrendim. İsmimi yazmamaları, yüzümün açıkça görülmemesi, beni tehlikeye sokacak hiçbir bilgiyi paylaşmamaları şartıyla bunu kabul ediyorum. Çocuk Koruma Davranış Kuralları olduğunu ve tüm çalışanlarının bu kurallara uyması gerektiğini biliyorum. Eğer kurallara uymazlarsa ya da beni rahatsız eden herhangi bir şey olursa görüşümü odak kişiye iletebileceğimi biliyorum. Burada yazan herşeyi anladım.

Adım - Soyadım:

Yaşadığım Yer / Adresim:

Annemin / Babamın Adı ve Telefonu:

Tarih:

İmza:

10.3. Yetişkinler İçin Aydınlatılmış Onam Formu

Vasisi olduğum _____ (çocuğun adı ve soyadı), _____ (projenin / etkinliğin adı) çalışmasına katılmasına onay veriyorum. Bu çalışma kapsamında çocuğumun da içinde bulunduğu fotoğraf/video çekimi yapılabileceğini, her adımda çocuğumdan görüş alınacağını; hem görsel hem sözel verilerin konuyla ilişkili basılı ve elektronik yayınlarında kullanılabileceğini anlıyorum ve onay veriyorum. Çocuğum için uygun olmadığını düşündüğüm durumda, çalışmaya katılmasına ve/veya görüntüsünün kullanılmasına dair verdiğim onayı geri çekebileceğimi biliyorum. Bütün bunlar yapılırken, çocuğumun ve ailesinin kişisel verilerinin ve çalışma boyunca alınan verilerin güvence altında olacağını; çocuğumun güvenliğinin “Önce Çocuklar Derneği Çocuk Güvenlik, Koruma ve Katılımı Politikası” ve “Davranış Kuralları” ile korunacağını; herhangi bir ihlal durumunun söz konusu olduğundan endişe duyarsam Bildirim Mekanizmasını nasıl kullanacağımı biliyorum. Bu belgede yazan her şeyi anladım.

Yasal Vasinin Adı-Soyadı:

İletişim Bilgisi:

Adresi:

Tarih:

İmza: